

EUROOPAN UNIONIN
NEUVOSTO

Bryssel, 20. heinäkuuta 2007 (23.07)
(OR. en)

11177/1/07
REV 1

CONCL 2

SAATE

Lähettäjä: Puheenjohtajavaltio

Vastaanottaja: Valtuuskunnat

Asia: **BRYSELIN EUROOPPA-NEUVOSTO**
21. ja 22. KESÄKUUTA 2007

PUHEENJOHTAJAN PÄÄTELMÄT

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena 21. ja 22. kesäkuuta 2007 Brysselissä kokoontuneen Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan päätelmien tarkistettu versio.

Eurooppa-neuvoston kokousta edelsivät Euroopan parlamentin puhemiehen Hans-Gert Pötteringin puheenvuoro ja sen perusteella käyty keskustelu.

o
o o

1. Eurooppa on vakaasti yhtä mieltä siitä, että vain yhdessä työskentelemällä voimme ajaa etujamme ja päämääriämme huomisen maailmassa. Euroopan unioni aikoo päättäväisesti vaikuttaa maailmanlaajuiseen kehitykseen edistämällä ajatuksiaan kestävästä, tehokkaasta ja oikeudenmukaisesta taloudellisesta ja sosiaalisesta järjestyksestä.
2. Euroopan unionilla on kahtalainen vastuu. Voidaksemme turvata tulevaisuutemme aktiivisena toimijana nopeasti muuttuvassa maailmassa ja yhä kasvavien haasteiden edessä meidän on pidettävä yllä ja kehitettävä Euroopan unionin toimintakykyä ja vastuuvellollisuutta kansalaisia kohtaan. Sen vuoksi meidän on keskityttävä viemään läpi välttämätön sisäinen uudistusprosessi. Samaan aikaan Euroopan unionin on muotoiltava eurooppalaista politiikkaa tässä ja nyt, Euroopan kansalaisten hyödyksi.
3. Uusimpia myönteisiä tuloksiamme ovat roaming-asetus, jolla alennetaan modernin viestinnän kustannuksia Euroopassa, Euroopan maksualue, joka helpottaa matkustamista ja yhteiseloja EU:ssa, sekä kuluttajien oikeuksien jatkuva parantaminen, joka takaa kansalaisille saman korkean tason kaikkialla Euroopan unionissa.
4. Keväällä 2007 kokoontunut Eurooppa-neuvosto teki yhdennettyä ilmasto- ja energiapolitiikkaa koskevia päätöksiä, joissa korostettiin näiden kahden keskeisen alan välistä synergiaa ja pohjustettiin entistä tehokkaampaa ilmaston suojelua ja vastuuntuntoa energia-asioissa.
5. Entistä tiiviimpi rajatylittävä poliisi- ja oikeudellinen yhteistyö merkitsee kaikkien turvallisuuden parantumista. Samalla EU pyrkii suojaamaan ja vahvistamaan kansalaisvapauksia Euroopan tasolla.
6. Kansalaisten jokapäiväisen elämän parantaminen ja Euroopan unionin tulevan toimintakyvyn varmistaminen on se kahtalainen tavoite, jota silmällä pitäen Eurooppa-neuvosto on tänään antanut seuraavat päätelmät.

7. Eurooppa-neuvosto korostaa, että on ratkaisevan tärkeää tehostaa viestintää Euroopan kansalaisten kanssa tarjoten heille täydellistä ja kattavaa tietoa Euroopan unionista ja käyden heidän kanssaan jatkuvaa vuoropuhelua. Tämä on erityisen tärkeää tulevan hallitustenvälisen konferenssin ja ratifiointiprosessin aikana.

I PERUSSOPIMUSTEN UUDISTUSPROSESSI

8. Eurooppa-neuvosto on yhtä mieltä siitä, että unionin perussopimusten uudistusprosessissa vallinneen kahden vuoden epävarmuuden jälkeen on nyt ratkaistava tämä kysymys ja unionin on mentävä eteenpäin. Pohdinta-aikana on ollut tilaisuus käydä laajaa julkista keskustelua, mikä on auttanut valmistelevaan ratkaisun löytämistä.
9. Eurooppa-neuvosto suhtautuu näin ollen myönteisesti puheenjohtajavaltion kesäkuussa 2006 saamansa toimeksiannon mukaisesti laatimaan selvitykseen (asiak. 10659/07) ja on yhtä mieltä siitä, että nopean ratkaisun löytäminen on ensiarvoisen tärkeää.
10. Sen vuoksi Eurooppa-neuvosto sopii kutsuvansa koolle hallitustenvälisen konferenssin (HVK) ja pyytää puheenjohtajavaltiota ryhtymään viipymättä tarvittaviin toimiin SEU:n 48 artiklan mukaisesti, jotta HVK voidaan avata ennen heinäkuun loppua heti, kun oikeudelliset edellytykset ovat täyttyneet.
11. HVK työskentelee näiden päätelmien liitteessä I esitettyä toimeksiantoa noudattaen. Eurooppa-neuvosto pyytää seuraavaa puheenjohtajavaltiota laatimaan toimeksiannon mukaisen ehdotuksen perussopimustekstiksi ja esittämään sen HVK:lle heti sen avaamisen jälkeen. HVK päättää työnsä mahdollisimman nopeasti ja joka tapauksessa ennen vuoden 2007 loppua, jotta tuloksena olevan sopimuksen ratifiointiin jää riittävästi aikaa ennen Euroopan parlamentin kesäkuussa 2009 järjestettäviä vaaleja.

12. HVK:ta johtavat valtion- tai hallitusten päämiehet yleisten asioiden ja ulkosuhteiden neuvoston jäsenten avustamina. Komission edustaja osallistuu konferenssiin. Euroopan parlamentti on kiinteästi mukana työskentelyssä ja osallistuu siihen kolmella edustajalla. Neuvoston pääsihteeristö huolehtii konferenssin sihteeristöpalveluista.
13. Kuultuaan Euroopan parlamentin puhemiestä Eurooppa-neuvosto pyytää Euroopan parlamenttia esittämään lokakuuhun 2007 mennessä ehdotuksen vuoden 2004 HVK:ssa sovitussa pöytäkirjassa N:o 34 tarkoitetuksi aloitteeksi, jotta kysymys Euroopan parlamentin tulevasta kokoonpanosta saataisiin ratkaistua hyvissä ajoin ennen vuoden 2009 vaaleja.
14. Seuraavaa puheenjohtajavaltiota pyydetään varmistamaan, että ehdokasvaltioille tiedotetaan hallitustenvälisen konferenssin aikana yksityiskohtaisesti ja säännöllisesti neuvottelujen edistymisestä.

II OIKEUS- JA SISÄASIAT

15. Tampereen ja Haagin ohjelmien pohjalta on edistytty huomattavasti unionin kehittämisessä vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueena. Eurooppa-neuvosto korostaa tarvetta jatkaa kyseisten ohjelmien täytäntöönpanoa ja keskusteltava niiden jatkotoimista, jotta Euroopan sisäinen turvallisuus sekä kansalaisten perusvapaudet ja -oikeudet vahvistuisivat edelleen.

16. Viimeaikaiset tapahtumat ovat jälleen osoittaneet, että on edistytävä nopeasti sellaisen kokonaisvaltaisen yhteisille poliittisille periaatteille perustuvan eurooppalaisen maahanmuuttopolitiikan kehittämisessä, jossa voidaan ottaa huomioon kaikki muuttoliikkeen näkökohdat (muuttoliike- ja kehitysyhteistyökysymykset sekä sisäiset näkökohdat, kuten laillinen maahanmuutto, kotouttaminen, pakolaisten suojeleminen, rajavalvonta, takaisinotto sekä laittoman maahanmuuton ja ihmiskaupan torjunta) ja joka perustuu aitoon kumppanuuteen kolmansien maiden kanssa ja on erottamaton osa unionin ulkoisia politiikkoja. Eurooppa-neuvosto on tyytyväinen tähänastiseen edistymiseen maahanmuuttoa koskevan kokonaisvaltaisen lähestymistavan puitteissa Afrikkaan ja Välimeren alueeseen kohdennettujen ensisijaisten toimien täytäntöönpanossa, mukaan lukien viimeaikaiset Afrikassa toteutetut EU:n operaatiot ja konkreettinen yhteistyö Afrikan ja Euro–Välimeri-kumppaneiden kanssa. Eurooppa-neuvosto kehottaa jatkamaan ja tehostamaan näitä ensisijaisia toimia koskevaa työtä. Se panee myös tyytyväisenä merkille komission 16. toukokuuta 2007 antaman tiedonannon maahanmuuttoa koskevan kokonaisvaltaisen lähestymistavan soveltamisesta EU:n itäisiin ja kaakkoisiin naapurialueisiin. Eurooppa-neuvosto katsoo, että näiden alueiden kanssa tehtävää yhteistyötä ja sen koordinoitua on tehostettava, ja vahvistaa 18. kesäkuuta 2007 annetun neuvoston päätelmät, ensisijaisten toimenpiteiden luettelo mukaan lukien. Eurooppa-neuvosto kehottaa jäsenvaltioita ja komissiota varmistamaan nykyisen rahoituskehiksen mukaisesti riittävät inhimilliset ja taloudelliset voimavarat, jotta kokonaisvaltainen maahanmuuttopolitiikka voitaisiin panna hyvissä ajoin täytäntöön.
17. Eurooppa-neuvosto korostaa, että on tärkeää tiivistää kolmansien maiden kanssa tehtävää yhteistyötä muuttovirtojen hallinnassa. Kolmansien maiden kanssa solmittavilla maahanmuuttoa koskevilla erityiskumppanuuksilla voitaisiin tukea johdonmukaista maahanmuuttopolitiikkaa, jossa yhdistyvät toisaalta toimenpiteet hallitun laillisen maahanmuuton mahdollisuuksien ja niistä saatavien hyötyjen edistämiseksi – ottaen samalla huomioon jäsenvaltioiden toimivalta ja niiden työmarkkinoiden erityistarpeet – ja toisaalta toimenpiteet, joilla pyritään torjumaan laitonta maahanmuuttoa, suojelemaan pakolaisia ja pureutumaan muuttoliikkeen perussyihin vaikuttaen samalla myönteisesti lähtömaiden kehittymiseen. Olisi myös tutkittava liikkuvuuskumppanuuksien ja kiertomuuton mahdollisuuksia komission 16. toukokuuta 2007 antaman tiedonannon pohjalta. Tässä yhteydessä Eurooppa-neuvosto vahvistaa 18. kesäkuuta 2007 annetun neuvoston päätelmät. Eurooppa-neuvosto on vakuuttunut siitä, että laitton työ on yksi tärkeimmistä laittomia maahanmuuttajia houkuttelevista tekijöistä. Se korostaakin kolmansien maiden kansalaisten laittoman työhönoton estämistä koskevista säännöistä annettavan direktiivin merkitystä.

18. Eurooppa-neuvosto toteaa uudelleen, että olisi vahvistettava unionin valmiuksia osallistua jäsenvaltioiden ulkorajojen valvontaan, ja korostaa, että tästä syystä EU:n rajaturvallisuusviraston valmiuksia on lisättävä edelleen. Jäsenvaltioiden ulkorajoilla toteutettavilla yhteisillä operaatioilla pyritään osaltaan torjumaan laitonta maahanmuuttoa ja pelastamaan ihmishenkiä, ja niitä on siksi jatkettava. Eurooppa-neuvosto paneekin tyytyväisenä merkille saavutetun yhteisymmärryksen nopeiden rajainterventioryhmien perustamisesta, rannikkovartioverkoston käyttöönotosta ja jäsenvaltioiden käytettäväksi asetettavan teknisen kaluston keskitetyn rekisterin ("työkalulaatikon") luomisesta. Eurooppa-neuvosto kehottaa kaikkia asianosaisia tahoja tekemään kaikkensa, jotta nopeat rajainterventioryhmät olisivat mahdollisimman pian toimintakykyisiä ja rannikkovartioverkoston ja "työkalulaatikon" tarjoamia uusia mahdollisuuksia hyödynnettäisiin kaikilta osin, myös yhteisten partioiden tehostamiseksi ja vahvistamiseksi. Eurooppa-neuvosto muistuttaa Haagin ohjelmasta ja vahvistaa, että eurooppalainen yhteisvastuu ja velvollisuuksien oikeudenmukainen jakaminen ovat perusperiaatteita, jotka ohjaavat Euroopan toimintaa EU:n ulkorajojen valvonnassa yhdenmukaisen valvontajärjestelmän mukaisesti.
19. Eurooppa-neuvosto panee tyytyväisenä merkille äskettäin saavutetun yhteisymmärryksen asetuksesta viisumitietojärjestelmästä ja lyhytaikaista oleskelua varten myönnettäviä viisumeja koskevasta jäsenvaltioiden välisestä tietojenvaihdosta samoin kuin neuvoston päätöksen, joka koskee jäsenvaltioiden nimeämien viranomaisten ja Europolin pääsyä viisumitietojärjestelmään tekemään siellä hakuja terrorismirikosten torjumiseksi, havaitsemiseksi ja tutkimiseksi. Nykyaikaisten valvonta- ja tunnistusvälineiden kehittämisen ohella nämä ovat tärkeitä toimia jäsenvaltioiden välisen tiedonvaihdon ja yhteisen viisumipolitiikan hallinnoinnin ja kansalaisten turvallisuuden parantamiseksi. Eurooppa-neuvosto kehottaa panemaan ripeästi täytäntöön viisumitietojärjestelmää koskevan asetuksen ja neuvoston päätöksen.
20. Eurooppa-neuvosto suhtautuu myönteisesti myös pyrkimykseen tehostaa kotouttamisen ja kulttuurienvälisen vuoropuhelun alan jatkuvaa ja syvennettyä yhteistyötä EU:n tasolla ja jäsenvaltioiden kesken. Eurooppa-neuvosto panee tyytyväisenä merkille erityisesti 12. kesäkuuta 2007 annetut neuvoston päätelmät kotouttamispolitiikkojen vahvistamisesta Euroopan unionissa edistämällä yhtenäisyyttä moninaisuudessa. Se korostaa, että tarvitaan lisää aloitteita jäsenvaltioiden kotouttamispolitiikkoja koskevan kokemustenvaihdon edistämiseksi.

21. Eurooppa-neuvosto vahvistaa sitoumuksensa toteuttaa yhteinen eurooppalainen turvapaikkajärjestelmä vuoden 2010 loppuun mennessä osana kokonaisvaltaista Euroopan maahanmuuttopolitiikka.
22. Eurooppa-neuvosto tarkastelee kokonaisvaltaisen maahanmuuttopolitiikan toteuttamisen etenemistä seuraavassa kokouksessaan joulukuussa 2007 komission välikertomuksen perusteella. Kertomuksen pitäisi sisältää tilannekatsaus maahanmuuttoa koskevan kokonaisvaltaisen lähestymistavan soveltamiseen Afrikkaan ja Välimeren alueeseen sekä alustava tilannekatsaus sen soveltamiseen Euroopan unionin itäisiin ja kaakkoisiin naapurialueisiin.
23. Schengenin alueen laajeneminen parantaa kansalaisten jokapäiväistä elämää ja kuuluu siksi edelleen EU:n painopisteisiin. Eurooppa-neuvosto panee tyytyväisenä merkille SIS One4All -hankkeessa tehdyn valmistelutyön ja kehottaa hankkeeseen osallistuvia jäsenvaltioita jatkamaan ponnistelujaan, jotta täytetään 5. ja 6. joulukuuta 2006 annetuissa oikeus- ja sisäasiain neuvoston päätelmissä asetetut edellytykset sisärajatarkastusten poistamiselle maa- ja merirajoilla joulukuun 2007 lopussa ja ilmarajoilla viimeistään maaliskuussa 2008, jos nämä kaikki edellytykset on täytetty. Samalla Eurooppa-neuvosto pyytää komissiota saattamaan jäljellä olevan työn päätökseen aikataulun mukaisesti, jotta SIS II -hanke valmistuisi viimeistään joulukuussa 2008.
24. Edelleen on erityisesti panostettava poliisi- ja oikeudellisen yhteistyön vahvistamiseen ja terrorismin torjumiseen. Euroopan kansalaiset odottavat EU:lta ja sen jäsenvaltioilta päättäväisiä toimia vapautensa ja turvallisuutensa suojelemiseksi, erityisesti terrorismin ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan alalla.
25. Äskettäin tehty päätös sisällyttää Prümin sopimuksen keskeiset määräykset unionin lainsäädäntöön helpottaa rajatylittävän poliisiyhteistyön tehostamista. Tässä yhteydessä Eurooppa-neuvosto korostaa, että Europolin operatiivista toimintakykyä on tärkeää vahvistaa, ja panee tyytyväisenä merkille neuvoston päättäneen muuttaa Europol-yleissopimuksen neuvoston päätökseksi 12. ja 13. kesäkuuta 2007 annettujen oikeus- ja sisäasioiden neuvoston päätelmien mukaisesti.

26. Kansalaisten oikeuksien turvaaminen on ratkaisevan tärkeää sekä vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen luomisessa että Euroopan kansalaisten suojelun varmistamisessa. Tämän vuoksi Eurooppa-neuvosto erityisesti pyytää neuvostoa pääsemään yhteisymmärrykseen rikosasioissa tehtävässä poliisi- ja oikeudellisessa yhteistyössä käsiteltävien henkilötietojen suojaamista koskevasta neuvoston puitepäätöksestä vielä ennen vuoden loppua.
27. Eurooppa-neuvosto kehottaa jatkamaan prosessuaalisia oikeuksia rikosoikeudellisissa menettelyissä koskevaa työtä mahdollisimman pian, jotta lisätään luottamusta toisten jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmiin ja helpotetaan siten tuomioistuinten päätösten vastavuoroista tunnustamista. Äskettäinen yleinen yhteisymmärrys rasismin ja muukalaisvihan tiettyjen muotojen torjumista koskevasta puitepäätöksestä on selvä merkki Euroopan sitoutumisesta suvaitsemattomuuden torjuntaan.
28. Euroopan kansalaisten etu edellyttää pikaista yhteisymmärrystä asetuksista, jotka koskevat sopimusvelvoitteisiin sovellettavaa lakia (Rooma I), tuomioistuimen toimivaltaa ja sovellettavaa lakia avioliittoasioissa (Rooma III) sekä elatusvelvollisuutta.
29. Neuvostoa pyydetään jatkamaan työtään yhteisön lainsäädäntöön sisältyvien sopimusoikeudellisten säännösten yhtenäisyyden ja johdonmukaisuuden arvioimiseksi, kuluttajasopimusoikeus mukaan lukien.
30. Eurooppa-neuvosto panee merkille edistymisen lainsäädännön kehittämisessä Euroopan laajuista kansallisia rikostuomioita koskevaa tietojenvaihtoa varten ja pyytää neuvostoa varmistamaan, että kansalliset rikosrekisterijärjestelmät yhdistetään toisiinsa mahdollisimman pian eurooppalaisen tietoverkoston välityksellä. Neuvoston olisi myös edistettävä edelleen sähköistä viestintää oikeusasioissa (sähköinen oikeus, *e-justice*) niin rikos- kuin yksityisoikeudenkin aloilla.
31. Eurooppa-neuvosto panee tyytyväisenä merkille komission tiedonannon tietoverkkorikollisuuden torjumisesta ja kehottaa laatimaan tätä alaa koskevan toimintapoliittisen viitekehyksen.

III TALOUS-, SOSIAALI- JA YMPÄRISTÖASIAT

32. Sisämarkkinoiden neljän vapauden (tavaroiden, henkilöiden, palvelujen ja pääoman vapaa liikkuvuus) vahvistaminen ja sisämarkkinoiden toiminnan parantaminen ovat edelleen keskeisiä kasvuille, kilpailukyvyille ja työllisyydelle. Eurooppa-neuvosto odottaa mielenkiinnolla komission syksyllä valmistuvaa yhtenäismarkkinoiden tarkastelua koskevaa kertomusta ja siihen liittyviä ehdotuksia. Se kehottaa neuvostoa ja Euroopan parlamenttia etenemään nopeasti uutta lähestymistapaa ja vastavuoroista tunnustamista koskevien asetusten käsittelyssä, tämän rajoittamatta kansallisten teknisten sääntöjen yhdenmukaistamista tarvittaessa.
33. Eurooppa-neuvosto panee merkille edistymisen postipalvelujen sisämarkkinoiden täyttä toteuttamista koskevan direktiiviehdotuksen käsittelyssä neuvostossa; tässä direktiivissä on varmistettava tehokkaan ja korkealaatuisen yleispalvelun rahoittaminen. Se pyytää Euroopan parlamenttia, neuvostoa ja komissiota pikaisesti keskustelemaan yksityiskohtaisemmin tästä kysymyksestä ja sopimaan siitä, jotta direktiivistä päästään yhteisymmärrykseen hyvissä ajoin.
34. Eurooppa-neuvosto kehottaa neuvostoa sopimaan ripeästi neljästä ensimmäisestä ehdotuksesta yhteisiksi teknologia-aloitteiksi (sulautettuja tietotekniikkajärjestelmiä koskeva ARTEMIS-aloite ja Innovatiiviset lääkkeet -aloite (IMI), ilmailua ja lentoliikennettä koskeva Clean Sky -aloite ja nanoelektroniikkaa koskeva ENIAC-aloite) ja pyytää komissiota esittämään mahdollisimman pian muut yhteiset teknologia-aloitteet, jotka on mainittu tutkimuksen seitsemännen puiteohjelman täytäntöön panemiseksi toteutettavassa "Yhteistyö"-erityisohjelmassa. Eurooppa-neuvosto muistuttaa näiden aloitteiden hallinnoinnin avoimuuden ja selkeyden tärkeydestä.
35. Eurooppa-neuvosto on tyytyväinen, että Euroopan teknologiainstituuttia koskevan asetuksen valmistelutyö etenee hyvin, ja kehottaa sen vuoksi neuvostoa pyrkimään istunnossaan 25. kesäkuuta 2007 yleisnäkemykseen asetuksesta ja riittävästä rahoituksesta yhteisön talousarviomenettelyjen mukaisesti. Eurooppa-neuvosto luottaa siihen, että neuvoston ja Euroopan parlamentin lopullinen päätös tehdään ennen tämän vuoden loppua.

36. Eurooppa-neuvosto vahvistaa uudelleen Galileo-ohjelman merkityksen eräänä Euroopan unionin keskeisenä hankkeena ja pyytää neuvostoa tekemään syksyllä 2007 kokonaisvaltaisen päätöksen Galileon täytäntöönpanosta.
37. Eurooppa-neuvosto on tyytyväinen aloitteeseen Euroopan peruskirjaksi julkisten tutkimuslaitosten ja yliopistojen teollis- ja tekijänoikeuksien käytöstä (teollis- ja tekijänoikeusperuskirja), jolla parannetaan tietämyksen siirtoa tutkimuksen ja teollisuuden välillä ja sen vaikutusta eurooppalaisen tutkimusalueen kehitykseen. Eurooppa-neuvosto pyytää komissiota esittämään vuoden 2008 alkupuolella aloitteita eurooppalaista tutkimusaluetta koskevan vihreän kirjan jatkotoimiksi.
38. Sosiaalipolitiikan alalla on jatkettava tarmokkaasti sosiaaliturvajärjestelmien koordinoitua työtä, jotta avoinna olevat kysymykset voitaisiin ratkaista mahdollisimman pian. Eurooppa-neuvosto odottaa mielenkiinnolla joustoturvaa koskevaa komission tiedonantoa, jonka pohjalta voitaisiin sopia yhteisistä periaatteista ennen tämän vuoden loppua, ja ilmaisee tyytyväisyytensä edistymiseen aktiivisen osallisuuden strategian suhteen. Eurooppa-neuvosto odottaa pohjaksi asiaa koskevalle työlle muutettua ehdotusta direktiiviksi vähimmäisvaatimuksista työntekijöiden liikkuvuuden lisäämiseksi parantamalla lisäeläkeoikeuksien suojaamista ja säilyttämistä. Jäsenvaltioita kehoitetaan panemaan nopeasti täytäntöön äskettäin vuosiksi 2007–2012 hyväksytty työterveys- ja työturvallisuusstrategia, joka vahvistaa työhyvinvointia koskevaa laaja-alaista toimintatapaa ja vauhdittaa ennaltaehkäisevää politiikkaa ja työntekijöiden aseman parantamista. Eurooppa-neuvosto kehottaa jäsenvaltioita, komissiota ja työmarkkinaosapuolia hyödyntämään Perheallianssia perhettä tukevia politiikkoja koskevien hyvien käytäntöjen ja innovatiivisten toimintatapojen edistämiseksi jäsenvaltioiden kansallisen politiikan mukaisesti ja sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi. Eurooppa-neuvosto odottaa mielenkiinnolla sosiaalista todellisuutta koskevaa komission tilanneselvitystä.

39. Hiv/aids on edelleen vakava huolenaihe. Maailmanlaajuisen hiv/aids-pandemian voittamiseksi toteutettaviin toimiin tulisi kuulua laaja-alaisia ennaltaehkäisyohjelmia, terveydenhoitohenkilöstön kouluttaminen, kaikkien yhteiskuntaryhmien valistaminen ja hoitokustannusongelman ratkaiseminen. Eurooppa-neuvosto pyytää komissiota panemaan täytäntöön toimintaohjelmansa hiv:n/aidsin torjumiseksi Euroopan unionissa ja sen naapurimaissa vuosina 2006–2009 sekä hiv:n ja aidsin, malarian ja tuberkuloosin torjumiseen tähtäävän ulkoisena toimenä toteutettavan eurooppalaisen toimintaohjelman (2007–2011). Jäsenvaltioiden tehtävänä on vastata poliittisesta johtajuudesta tämän pandemian voittamiseksi. Lääketeollisuuden olisi parannettava kohtuuhintaisten lääkkeiden saatavuutta ja tehtävä yhteistyötä valtiollisten laitosten ja kansalaisjärjestöjen kanssa hiv/aids-lääkkeiden jakelukanavien varmistamiseksi.
40. Eurooppa-neuvosto palauttaa mieleen maaliskuussa 2007 antamansa päätelmät yhdenmetystä ilmasto- ja energiapolitiikasta. Se panee tyytyväisenä merkille Heiligendammissa pidetyn G8-huippukokouksen tärkeän viestin. Selkeä maininta päästöjen vähintään puolittamisesta vuoteen 2050 mennessä sekä sitoutuminen UNFCCC-prosessiin (ilmastonmuutosta koskeva YK:n puitesopimus) ja vuoden 2012 jälkeistä aikaa koskevan kattavan sopimuksen aikaansaamiseen vuoteen 2009 mennessä ovat rohkaiseva perusta tuleville UNFCCC-neuvotteluille, jotka on tarkoitus aloittaa Balissa joulukuussa 2007. Eurooppa-neuvosto kannustaa kaikkia osapuolia osallistumaan aktiivisesti ja rakentavasti ilmastonmuutoksen asettaman haasteen edellyttämiin kiireellisiin ja maailmanlaajuisiin toimiin yhteisen mutta eriytetyn vastuun sekä valmiuksiensa mukaisesti. Eurooppa-neuvosto korostaa, että Euroopan energiapolitiikan edistämiseksi on tärkeää panna tehokkaasti ja nopeasti täytäntöön kaikki kokonaisvaltaisen energiatoimintasuunnitelman osat. Ilmastonmuutoksen osalta Eurooppa-neuvosto odottaa mielenkiinnolla komission ehdotusta EU:n päästökauppajärjestelmää koskevan direktiivin muuttamisesta uudelleentarkastelun ja neuvoston suositusten perusteella. Eurooppa-neuvosto pyytää komissiota harkitsemaan EU:n päästökauppajärjestelmän uudelleentarkastelun yhteydessä järjestelmän soveltamisalan mahdollista laajentamista koskemaan maankäyttöä, maankäytön muutosta ja metsätaloutta. Eurooppa-neuvosto korostaa, että unioni aikoo sisällyttää järjestelmään ilmailutoiminnan tavalla, jolla ei ole kielteisiä vaikutuksia kilpailukykyyn.

41. On yhä selvempää, että ilmastonmuutos tulee vaikuttamaan merkittävästi kansainväliseen turvallisuuteen. Eurooppa-neuvosto pyytää korkeaa edustajaa ja Euroopan komissiota tekemään tässä tärkeässä asiassa tiivistä yhteistyötä ja toimittamaan Eurooppa-neuvostolle yhteisen selvityksen keväällä 2008.
42. Eurooppa-neuvosto muistuttaa tehokkaan ja kestävä eurooppalaisen liikennejärjestelmän tärkeydestä ja panee merkille, että komissio aikoo esittää viimeistään kesäkuussa 2008 kaikkien ulkoisten kustannusten arviointimallin infrastruktuurin käyttömaksuja koskevien tulevien laskelmien pohjaksi. Malliin liittyy vaikutustenarviointi, joka koskee ulkoisten kustannusten sisällyttämistä hintoihin kaikkien liikennemuotojen osalta, ja eurovinjettidirektiivin mukaisia lisätoimenpiteitä.
43. Eurooppa-neuvosto panee tyytyväisenä merkille Euroopassa ja erityisesti Bremenin konferenssissa toukokuussa 2007 käydyn laajan keskustelun tulevasta meripolitiikasta ja pyytää komissiota esittämään lokakuussa asiaa koskevan eurooppalaisen toimintasuunnitelman. Toimintasuunnitelmassa olisi toissijaisuusperiaate huomioon ottaen käsiteltävä kaikkia meriympäristössä tapahtuvan taloudellisen toiminnan mahdollisuuksia ympäristön kannalta kestäväällä tavalla.
44. Eurooppa-neuvosto onnittelee Kyprosta ja Maltaa niiden EU:hun liittymisestä lähtien saavuttaman, vakaaseen talous- ja rahapolitiikkaan perustuvan lähentymisen johdosta, ja toteaa tyytyväisenä, että molemmat maat ovat täyttäneet kaikki perustamissopimuksessa asetetut lähentymiskriteerit. Samassa yhteydessä Eurooppa-neuvosto panee tyytyväisenä merkille komission ehdotuksen Kyproksen ja Maltan liittymisestä euroalueeseen 1. tammikuuta 2008.

IV ULKOSUHTEET

Euroopan naapuruuspolitiikka

45. Eurooppa-neuvosto vahvistaa Euroopan naapuruuspolitiikan (ENP) ensiarvoisen merkityksen pyrittäessä vakauttamaan ihmisoikeuksiin, demokratiaan ja oikeusvaltioperiaatteeseen perustuva vaurauden, vakauden ja turvallisuuden vyöhyke sekä tukemaan unionin lähikumppanien uudistus- ja nykyaikaistamisprosesseja.
46. Eurooppa-neuvosto vahvistaa neuvoston päätelmät Euroopan naapuruuspolitiikan lujittamisesta sekä puheenjohtajavaltion tilanneselvityksen, joka sisältää joukon toimenpiteitä naapuruuspolitiikan vahvistamiseksi edelleen. ENP:n luonne yhtenäisenä ja johdonmukaisena politiikan kehyksenä olisi säilytettävä, mutta politiikan täytäntöönpanossa olisi samalla otettava asianmukaisesti huomioon kumppanimaiden erityispiirteet. Eurooppa-neuvosto kehottaa tulevia puheenjohtajavaltioita jatkamaan työskentelyä puheenjohtajavaltion tilanneselvityksen ja asiaa koskevien komission ehdotusten ja tiedonantojen pohjalta.

Keski-Aasia

47. Eurooppa-neuvosto hyväksyi uutta kumppanuutta Keski-Aasian kanssa koskevan EU:n strategian. Strategia toimii EU:n ja Keski-Aasian suhteiden yleisenä kehyksenä, ja se kattaa myös ihmisoikeuksien, oikeusvaltion, hyvän hallintotavan ja demokratian, koulutuksen, talouskehityksen, kaupan ja investointien, energian ja liikenteen, ympäristöpolitiikkojen, maahanmuuton ja kulttuurienvälisen vuoropuhelun alat. Strategiassa määritellään EU:n painopisteet alueen kanssa tehtävälle yhteistyölle yleensä, mutta täytäntöönpano eriytetään kunkin Keski-Aasian valtion erityisvaatimusten ja edistymisen mukaan. Eurooppa-neuvosto pyytää neuvostoa ja komissiota tarkastelemaan säännöllisesti edistymistä strategian täytäntöönpanossa ja toimittamaan Eurooppa-neuvostolle ensimmäisen tilanneselvityksen vuoden 2008 puoliväliin mennessä.

Heiligendammin prosessi

48. Eurooppa-neuvosto palauttaa mieleen EU-välineiden ja vuoropuhelufoorumien kehittämisen nousevan talouden maiden kanssa ja toteaa tyytyväisenä, että kesäkuussa 2007 pidetyssä G8-huippukokouksessa käynnistettiin Heiligendammin prosessi, jolla aloitetaan uudenvuoropuhelu erityisesti Brasilian, Etelä-Afrikan, Intian, Kiinan ja Meksikon kanssa. Eurooppa-neuvosto on tietoinen näiden ja muiden kehittyvien talouksien yhä kasvavasta merkityksestä. Heiligendammin prosessin pitäisi tehostaa poliittista vuoropuhelua ja edistää yhteistyötä kyseisten maiden kanssa erityisesti innovoinnin ja teollis- ja tekijänoikeuksien, investointiolosuhteiden, vastuullinen yrityskäyttäytyminen mukaan luettuna, energiatehokkuuden ja kehitysyhteistyön aloilla.

EU ja Afrikka

49. Lissabonissa joulukuussa 2007 pidettävä EU:n ja Afrikan toinen huippukokous tarjoaa tärkeän tilaisuuden vahvistaa EU:n ja Afrikan keskinäistä suhdetta ja rakentaa uusi kunnianhimoinen strateginen kumppanuus.
50. Eurooppa-neuvosto palauttaa mieleen kesäkuussa 2005 antamansa päätelmät ja korostaa pitävänsä tärkeänä tiiviin yhteistyön jatkamista Afrikan unionin (AU) kanssa, jotta varmistettaisiin yhteisen EU–Afrikka-strategian hyväksyminen joulukuuhun 2007 mennessä. Eurooppa-neuvosto vahvistaa sitoumuksensa jatkaa AU:n tukemista, jotta voitaisiin muun muassa vahvistaa AU:n valmiuksia konfliktinhallinnan, -ratkaisun ja -eston alalla. Eurooppa-neuvosto panee tyytyväisenä merkille, että EU:n ja Afrikan huippukokouksessa on tarkoitus perustaa Afrikan ja EU:n välinen energiakumppanuus.
51. Eurooppa-neuvosto korostaa, että tarvitaan uusia järjestelyjä, joilla voidaan ripeästi vapauttaa EU:n varoja tukemaan AU:n nopeaa toimintavalmiuteen saattamista, ja että asiaa olisi käsiteltävä ensisijaisena. Neuvosto vahvistaa EU:n strategiaan "EU ja Afrikka: kohti strategista kumppanuutta" sisältyvät sitoumukset ja rohkaisee jäsenvaltioita pyrkimään kaikkiin tavoin saavuttamaan strategiassa asetetut tavoitteet.

Euroopan turvallisuus- ja puolustuspoliitiikka

52. Eurooppa-neuvosto hyväksyy puheenjohtajavaltion ETPP-selvityksen, johon sisältyy toimeksianto tulevalle puheenjohtajavaltiolle.

V POHJOIS-IRLANTI

53. Iso-Britannian ja Irlannin pääministerit esittivät Eurooppa-neuvostolle yhteenvedon kaikki osapuolet käsittävän ja yhteiseen vallankäyttöön perustuvan itsehallinnon palauttamisesta Pohjois-Irlantiin. Eurooppa-neuvosto suhtautui myönteisesti komission puheenjohtajan ja Pohjois-Irlannin uuden maakuntahallituksen viimeaikaiseen yhteydenpitoon ja korosti, että Euroopan unioni on aina tukenut ja tulee jatkuvasti tukemaan rauhanprosessia.
-

LIITE I

TOIMEKSIANTO HVK:LLE

Tämä toimeksianto on ainoa perusta ja kehys HVK:n työskentelylle. HVK kutsutaan koolle Eurooppa-neuvoston päätelmien 10 kohdan mukaisesti.

I YLEISIÄ HUOMAUTUKSIA

1. HVK:ta pyydetään laatimaan sopimus (jäljempänä '*uudistus sopimus*'), jolla muutetaan olemassa olevia perussopimuksia laajentuneen unionin tehokkuuden ja demokraattisen legitimiin vahvistamiseksi ja sen ulkoisen toiminnan yhtenäisyyden lisäämiseksi. Perustuslain käsitteestä, johon kuului olemassa olevien sopimusten kumoaminen ja niiden korvaaminen yhdellä tekstillä, "perustuslailla", luovutaan. *Uudistus sopimuksella* sisällytetään olemassa oleviin perussopimuksiin, jotka pysyvät voimassa, vuoden 2004 HVK:n hyväksymät uudistukset jäljempänä yksityiskohtaisesti esitetyllä tavalla.
2. *Uudistus sopimus* sisältää kaksi sisältölauseketta, joilla muutetaan *Euroopan unionista tehty sopimusta (SEU)* ja *Euroopan yhteisön perustamissopimusta (EY-sopimus)*. *SEU* säilyttää nykyisen nimensä ja *EY-sopimuksen* nimeksi tulee *Sopimus Euroopan unionin toiminnasta*. Unionilla tulee olemaan yksi oikeushenkilöllisyys. Sana 'yhteisö' korvataan kaikkialla sanalla 'unioni'; tulee maininta, että nuo kaksi sopimusta muodostavat sopimukset, joihin unioni perustuu, ja että unioni korvaa yhteisön ja on sen seuraaja. Muut lausekkeet sisältävät tavanomaiset määräykset ratifioinnista ja voimaantulosta sekä siirtymäjärjestelyistä. Vuoden 2004 HVK:ssa sovitut tekniset muutokset *Euratom*-sopimukseen ja olemassa oleviin *pöytäkirjoihin* tehdään *uudistus sopimukseen* liitettävillä pöytäkirjoilla.

3. *SEU* ja *sopimus unionin toiminnasta* eivät ole luonteeltaan perustuslaillisia. Tämä muutos näkyy kaikkialla sopimusten terminologiassa: sanaa 'perustuslaki' ei käytetä, unionin ulkoasiainministeriä kutsutaan unionin ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkeaksi edustajaksi, nimitykset 'laki' ja 'puitelaki' hylätään, nykyiset 'asetukset', 'direktiivit' ja 'päätökset' säilytetään. Muutetuissa sopimuksissa ei ole myöskään artiklaa, jossa mainitaan EU:n symbolit, kuten lippu, hymni ja tunnuslause. Unionin oikeuden ensisijaisuuden osalta HVK hyväksyy julistuksen, jossa muistutetaan EU:n tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä¹.

4. Mitä tulee olemassa oleviin sopimuksiin tehtävien muutosten sisältöön, vuoden 2004 HVK:ssa sovitut uudistukset sisällytetään *SEU*:een ja *sopimukseen unionin toiminnasta* tässä toimeksiannossa eritellyllä tavalla. Näihin uudistuksiin tehdyt muutokset, jotka perustuvat viimeisen puolen vuoden aikana jäsenvaltioiden kanssa käytyihin neuvotteluihin, esitetään jäljempänä selkeästi. Ne koskevat erityisesti EU:n ja jäsenvaltioiden toimivaltaa ja sen jakoa, yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan erityisluonnetta, kansallisten parlamenttien vahvistettua asemaa, perusoikeuskirjan kohtelua ja poliisiyhteistyön ja rikosasioissa tehtävän oikeudellisen yhteistyön alalla hyväksyttävää mekanismia, jonka avulla jotkut jäsenvaltiot voivat edetä määrätyn säädöksen käsittelyssä, vaikka kaikki eivät siihen osallistuisikaan.

II MUUTOKSET EU-SOPIMUKSEEN

5. *Uudistussopimuksen* ensimmäinen lauseke sisältää nykyiseen *SEU*:een tehtävät muutokset.

Jollei tässä toimeksiannossa muuta mainita, nykyisen sopimuksen teksti pysyy muuttumattomana.

6. Vuoden 2004 HVK:ssa sovitun johdanto-osan ensimmäisen kappaleen tekstistä tulee johdanto-osan toinen kappale.

7. *SEU* jaetaan kuuteen osastoon: *Yhteiset määräykset (I)*, *Määräykset demokratian periaatteista (II)*, *Määräykset toimielimistä (III)*, *Määräykset tiiviimmästä yhteistyöstä (IV)*, *Yleiset määräykset unionin ulkoisesta toiminnasta ja erityismääräykset yhteisestä ulko- ja turvallisuuspolitiikasta (V)* ja *Loppumääräykset (VI)*. I, IV (nykyinen VII), V ja VI (nykyinen VIII) osasto noudattavat nykyisen *SEU*:n rakennetta siihen vuoden 2004 HVK:ssa tehtyine muutoksineen². Muut osastot (II ja III) ovat uusia ja sisältävät vuoden 2004 HVK:ssa sovittuja uudistuksia.

Yhteiset määräykset (I)

8. Nykyisen *SEU*:n I osasto, jonka artikkelit käsittelevät muun muassa unionin arvoja ja tavoitteita, unionin ja jäsenvaltioiden välisiä suhteita ja jäsenvaltioiden oikeuksien pidättämistä, muutetaan vuoden 2004 HVK:ssa sovittujen uudistusten mukaiseksi (ks. liite 1, I osasto).

¹ *SEU*:een ei sisällytetä artiklaa unionin oikeuden ensisijaisuudesta, mutta HVK hyväksyy seuraavan julistuksen: "Konferenssi muistuttaa, että EU:n tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perussopimukset ja unionin niiden nojalla antama lainsäädäntö ovat ensisijaisia jäsenvaltioiden oikeuteen nähden mainitussa oikeuskäytännössä asetettujen edellytysten mukaisesti." Lisäksi neuvoston oikeudellisen yksikön lausunto (asiak. 11197/07) liitetään konferenssin päätösasiakirjaan.

² VI osaston sisältö (poliisiyhteistyö ja oikeudellinen yhteistyö rikosasioissa) siirretään unionin toimintaa koskevan sopimuksen (toimintasopimus) vapautta, turvallisuutta ja oikeutta käsittelevään osastoon, ks. jäljempänä "Muutokset EY-sopimukseen".

9. Perusoikeuksia koskevaan artiklaan sisällytetään viittaus³ *perusoikeuskirjaan* sellaisena kuin siitä vuoden 2004 HVK:ssa sovittiin. Viittauksella perusoikeuskirjasta tehdään oikeudellisesti sitova ja todetaan sen soveltamisala.

10. Toimivaltaa koskevia perusperiaatteita käsittelevässä artiklassa määrätään, että unioni toimii ainoastaan jäsenvaltioiden sille perussopimuksissa antaman toimivallan rajoissa.

Määräykset demokratian periaatteista (II)

11. Tämä uusi II osasto sisältää vuoden 2004 HVK:ssa sovitut määräykset demokraattisesta yhdenvertaisuudesta, edustuksellisesta demokratiasta, osallistuvasta demokratiasta ja kansalaisaloitteesta. Kansallisten parlamenttien asemaa vahvistetaan entisestään verrattuna vuoden 2004 HVK:ssa sovittuihin määräyksiin (ks. liite 1, II osasto):

- Kansallisille parlamenteille annettua aikaa tarkastella lainsäädäntöehdotuksia ja antaa perusteltu lausunto toissijaisuudesta pidennetään 6:sta 8:aan viikkoon (*kansallisia parlamentteja ja toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteita koskevia pöytäkirjoja* muutetaan vastaavasti).
- Toissijaisuusperiaatteen valvontamekanismia vahvistetaan niin, että jos kansalliset parlamentit vastustavat säädösehdotusta ääntensä yksinkertaisella enemmistöllä, komissio tarkastelee säädösehdotusta uudelleen, jolloin se voi päättää pitää sen ennallaan, muuttaa sitä tai vetää sen pois. Jos komissio päättää pitää sen ennallaan, sen on esitettävä perustellussa lausunnossa, miksi se katsoo säädösehdotuksen olevan toissijaisuusperiaatteen mukainen. Tämä perusteltu lausunto, samoin kuin kansallisten parlamenttien perustellut lausunnot, on toimitettava EU:n lainsäätäjälle, joka ottaa ne huomioon lainsäädäntömenettelyn aikana. Tämä käynnistää erityisen menettelyn:
 - Ennen tavanomaisen lainsäätämisenjärjestyksen mukaisen ensimmäisen käsittelyn päättämistä lainsäätäjä (neuvosto ja parlamentti) tarkastelee sitä, onko lainsäädäntöehdotus toissijaisuusperiaatteen mukainen ottaen erityisesti huomioon kansallisten parlamenttien enemmistön ilmaisemat, niiden yhteiset perusteet sekä komission perustellun lausunnon.
 - Jos lainsäätäjä katsoo neuvoston jäsenten 55 prosentin enemmistöllä tai Euroopan parlamentissa annettujen äänten enemmistöllä, että ehdotus ei ole toissijaisuusperiaatteen mukainen, lainsäädäntöehdotuksen käsittely päättyy siihen (*toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteita koskevaa pöytäkirjaa* muutetaan vastaavasti).

Uusi yleisluonteinen artikla käsittelee kansallisten parlamenttien asemaa.

³ Sen vuoksi perusoikeuskirjan tekstiä ei sisällytetä perussopimuksiin.

Määräykset toimielimistä (III)

12. Vuoden 2004 HVK:ssa sovitut toimielinmuutokset sisällytetään osittain *SEU*:een, osittain *sopimukseen unionin toiminnasta*. Uudessa III osastossa annetaan toimielinjärjestelmästä yleiskuva ja esitetään seuraavat toimielinmuutokset nykyiseen järjestelmään verrattuna: artikkelit unionin toimielimistä, Euroopan parlamentista (uusi kokoonpano), Eurooppa-neuvostosta (muuttaminen toimielimeksi⁴ ja puheenjohtajan toimen perustaminen), neuvostosta (kaksoisenemmistöpäätökset ja muutokset neuvoston kuuden kuukauden puheenjohtajuusjärjestelmään ja mahdollisuus tehdä siihen muutoksia), Euroopan komissiosta (uusi kokoonpano ja puheenjohtajan aseman vahvistaminen), unionin ulkoasiainministeristä (uuden toimen perustaminen niin, että nimeksi tulee unionin ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja) ja Euroopan unionin tuomioistuimesta.⁵

13. Kaksoisenemmistöön perustuva äänestysjärjestelmä, jonka vuoden 2004 HVK hyväksyi, tulee voimaan 1. marraskuuta 2014, johon asti sovelletaan nykyistä määräenemmistöjärjestelmää (EY:n perustamissopimuksen 205 artiklan 2 kohta). Sen jälkeen 31. maaliskuuta 2017 saakka kestävä siirtymäkauden aikana määräenemmistöpäätöstä tehtäessä neuvoston jäsen voi pyytää, että päätös tehdään voimassa olevan EY:n perustamissopimuksen 205 artiklan 2 kohdassa määritellyn määräenemmistön mukaisesti.

Lisäksi 31. maaliskuuta 2017 saakka, jos neuvoston jäsenet, jotka edustavat vähintään 75:tä prosenttia siitä väestöstä tai vähintään 75:tä prosenttia siitä jäsenvaltioiden määrästä, jota edellytetään määrävähemmistön muodostamiseen [I-25 artiklan 1 kohdan ensimmäistä alakohtaa] tai [2 kohtaa] sovellettaessa, vastustavat sitä, että neuvosto antaa säädöksen määräenemmistöllä, sovelletaan vuoden 2004 HVK:n päätösasiakirjaan liitetystä julistuksessa N:o 5 olevaan päätösehdotukseen sisältyvää järjestelyä. Samaa järjestelyä sovelletaan 1. päivästä huhtikuuta 2017 niin, että prosenttiluvut ovat vähintään 55 prosenttia siitä väestöstä tai vähintään 55 prosenttia siitä jäsenvaltioiden määrästä, jota edellytetään määrävähemmistön muodostamiseen [I-25 artiklan 1 kohdan ensimmäistä alakohtaa] tai [2 kohtaa] sovellettaessa."

Määräykset tiiviimmästä yhteistyöstä (IV)

14. Osastoa IV (nykyisen *SEU*:n VII osasto) muutetaan siten kuin vuoden 2004 HVK:ssa sovittiin. Tiiviimmän yhteistyön aloittamiseen tarvitaan vähintään yhdeksän jäsenvaltiota.

⁴ Äänestysmenettelyt mukaan lukien.

⁵ Eräiden määräysten sulauttaminen aiheuttaa joitakin toimituksellisia muutoksia.

Yleiset määräykset unionin ulkoisesta toiminnasta ja erityismääräykset yhteisestä ulko- ja turvallisuuspolitiikasta (V)

15. Nykyisen *SEU*:n V osastoon sisällytetään uusi ensimmäinen luku, joka sisältää unionin ulkoista toimintaa koskevat yleiset määräykset. Luku jaetaan kahteen artiklaan vuoden 2004 HVK:ssa tehdyn päätöksen mukaisesti. Artiklat käsittelevät unionin ulkoisen toiminnan periaatteita ja tavoitteita sekä Eurooppa-neuvoston asemaa tämän toiminnan strategisten etujen ja tavoitteiden määrittäjänä. Toinen luku sisältää nykyisen *SEU*:n V osaston määräykset⁶ muutettuina vuoden 2004 HVK:ssa sovitulla tavalla (mukaan lukien Euroopan ulkosuhdehallinto ja pysyvä rakenteellinen yhteistyö puolustuksen alalla). Tähän lukuun lisätään uusi ensimmäinen artikla, jossa todetaan, että unionin toimintaa kansainvälisissä yhteyksissä ohjaavat ne periaatteet, se ajaa niitä tavoitteita ja sitä harjoitetaan niiden unionin ulkoista toimintaa koskevien määräysten mukaisesti, jotka esitetään 1 luvussa. Tässä luvussa tuodaan selvästi esiin, että YUTP:hen sovelletaan erityisiä menettelyjä ja sääntöjä. Lukuun sisällytetään myös erityinen oikeusperusta henkilötietojen suojaamiseksi YUTP:n alalla.⁷

Loppumääräykset (VI)

16. Osastoa VI (nykyisen *SEU*:n entinen VIII osasto) muutetaan siten kuin vuoden 2004 HVK:ssa sovittiin. Siihen sisällytetään erityisesti artikla unionin oikeushenkilöllisyydestä⁸, artikla unionista eroamisesta, ja 48 artiklaa muutetaan siten, että siihen kootaan perussopimusten tarkistusmenettelyt (tavanomainen ja kaksi yksinkertaistettua menettelyä). Tämän artiklan kohdassa, joka käsittelee tavanomaista tarkistusmenettelyä, selvennetään, että perussopimuksia voidaan tarkistaa unionille annetun toimivallan lisäämiseksi tai vähentämiseksi. 49 artiklassa, joka koskee unioniin liittymistä koskevia vaatimuksia ja menettelyä, viittaus periaatteisiin korvataan viittauksella unionin arvoihin ja lisätään sitoumus, jonka mukaan näitä arvoja on sitouduttava edistämään, velvoite ilmoittaa jäsenyyshakemuksesta Euroopan parlamentille ja kansallisille parlamenteille sekä viittaus siihen, että Eurooppa-neuvoston sopimat unioniin liittymistä koskevat vaatimukset on otettava huomioon (ks. liite 1, VI osasto). Myös tavanomaista loppumääräystä mukautetaan (alueellinen soveltamisala, voimassaoloaika, ratifiointi sekä todistusvoimaiset tekstit ja käännökset).⁹

III MUUTOKSET EY-SOPIMUKSEEN

17. *Uudistussopimuksen* toinen lauseke sisältää muutokset nykyiseen *EY-sopimukseen*, josta tulee *sopimus Euroopan unionin toiminnasta*.

⁶ HVK hyväksyy seuraavan julistuksen: "Konferenssi korostaa, että Euroopan unionista tehdyn sopimuksen yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevat määräykset, mukaan lukien unionin ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan toimen ja Euroopan ulkosuhdehallinnon perustaminen, eivät vaikuta jäsenvaltioiden nykyiseen vastuuseen muotoilla ja harjoittaa omaa ulkopoliittikaansa eikä niiden kansalliseen edustukseen kolmansissa maissa ja kansainvälisissä järjestöissä.

Konferenssi palauttaa myös mieleen, että yhteistä turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa koskevat määräykset eivät vaikuta jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustuspolitiikan erityisluonteeseen.

Se painottaa, että EU:ta ja sen jäsenvaltioita sitovat edelleen Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan määräykset sekä erityisesti turvallisuusneuvoston ja sen jäsenvaltioiden ensisijainen vastuu kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämisestä."

⁷ Oikeusperusta koskee henkilötietojen suojaa jäsenvaltioissa niiden toimiessa YUTP:n ja ETPP:n alalla ja tällaisten tietojen liikkuvuutta.

⁸ HVK hyväksyy seuraavan julistuksen: "Konferenssi vahvistaa, että Euroopan unionin oikeushenkilöllisyys ei millään tavoin anna unionille oikeutta antaa lainsäädäntöä eikä toimia jäsenvaltioiden perussopimuksissa sille antaman toimivallan ulkopuolella."

⁹ *SEU*:n 41, 42, 46 ja 50 artikla poistetaan ja 47 artikla siirretään, kuten vuoden 2004 HVK:ssa sovittiin, YUTP-lukuun.

18. Vuoden 2004 HVK:ssa sovitut uudistukset sisällytetään sopimukseen tavanomaiseen tapaan tehtävinä yksittäisinä muutoksina. Ne koskevat toimivallan jaottelua ja aloja, määräenemmistöpäätöksenteon ja yhteispäätösmenettelyn soveltamisalaa, lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävien säädösten ja muiden säädösten eroa, muun muassa vapauden, turvallisuuden ja oikeuden aluetta koskevia määräyksiä, yhteisvastuulauseketta, parannuksia euron hallinnoinnissa, horisontaalisia määräyksiä kuten sosiaalilauseketta, erityisiä määräyksiä kuten julkisia palveluja, avaruutta, energiaa, pelastuspalvelua, humanitaarista apua, kansanterveyttä, urheilua, matkailua, syrjäisimpiä alueita, hallinnollista yhteistyötä ja varainhoitoa koskevia määräyksiä (omat varat, monivuotinen rahoituskehys, uusi talousarviomenettely).
19. Vuoden 2004 HVK:ssa sovittuun tekstiin verrattuna tehdään seuraavat muutokset (ks. liite 2):
- a) Uudessa 1 artiklassa todetaan unionin toimintaa koskevan sopimuksen tarkoitus ja sen suhde EU-sopimukseen. Siinä todetaan, että kummallakin sopimuksella on sama oikeudellinen arvo.
 - b) *EY-sopimuksen* alkuun sijoitetussa toimivallan jaottelua koskevassa artiklassa todetaan selkeästi, että jäsenvaltiot käyttävät jälleen toimivaltaansa siltä osin kuin unioni on päättänyt lakata käyttämästä toimivaltaansa.¹⁰
 - c) Tuki-, yhteensovittamis- tai täydennystoimia käsittelevän artiklan johdantovirkettä muutetaan sen korostamiseksi, että unioni toteuttaa toimia, joilla tuetaan, sovitetaan yhteen tai täydennetään jäsenvaltioiden toimia.
 - d) 18 artiklan 3 kohdassa, sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 2004 HVK:ssa, lause passeja, henkilötodistuksia, oleskelulupia ja muita niihin rinnastettavia asiakirjoja koskevien toimenpiteiden hyväksymisestä siirretään vastaavaan oikeusperustaan, joka sijoitetaan vapauden, turvallisuuden ja oikeuden aluetta koskevan osaston rajavalvontaa koskevaan artiklaan.
 - e) 20 artiklan (diplomaatti- ja konsuliviranomaisten antama suojele), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 2004 HVK:ssa, oikeusperustaa muutetaan niin, että tällä alalla voidaan säätää yhteensovittamis- ja yhteistyötoimenpiteitä koskevia direktiivejä.
 - f) 286 artiklaan (henkilötietojen suoja), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 2004 HVK:ssa, lisätään alakohta, jossa todetaan, että tämän artiklan perusteella annetut säännöt eivät vaikuta sääntöihin, joita annetaan tätä aihetta koskevan erityisen oikeusperustan nojalla, joka sisällytetään YUTP-osastoon (HVK antaa myös julistuksen henkilötietojen suojasta poliisiyhteistyön ja rikosasioissa tehtävän oikeudellisen yhteistyön alalla sekä tekee tarvittaessa tietyt tähän liittyvät lisäykset yksittäisten jäsenvaltioiden asemaa koskeviin pöytäkirjoihin selventäen niiden soveltamista).

¹⁰

- a) HVK hyväksyy myös toimivallan jakoa koskevan julistuksen: *"Konferenssi korostaa, että Euroopan unionista tehdystä sopimuksesta määrätyn unionin ja sen jäsenvaltioiden välisen toimivallanjaon mukaisesti toimivalta, jota sopimuksissa ei ole annettu unionille, kuuluu jäsenvaltioille.*
Kun sopimuksissa annetaan unionille jäsenvaltioiden kanssa jaettu toimivalta tietyllä alalla, jäsenvaltiot käyttävät toimivaltaansa siltä osin kuin unioni ei käytä omaansa tai on päättänyt lakata käyttämästä sitä. Viimeksi mainittu tilanne syntyy, kun EU:n toimielimet päättävät kumota lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksytyn säädöksen, erityisesti parantaakseen toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteen jatkuvaa noudattamista. Neuvosto voi pyytää yhden tai useamman jäsenenä (jäsenvaltion edustajan) aloitteesta ja 208 artiklan mukaisesti komissiota esittämään ehdotuksen lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksytyn säädöksen kumoamiseksi.
Samoin hallitustenvälisessä konferenssissa kokoontuvat jäsenvaltioiden hallitusten edustajat voivat Euroopan unionista tehdyn sopimuksen [IV-443] artiklassa määrätyn tavanomaisen tarkistusmenettelyn mukaisesti päättää muuttaa sopimuksia, joihin unioni perustuu, ja joko lisätä tai vähentää mainituissa sopimuksissa unionille annettua toimivaltaa."
- b) Perussopimukseen liitetään seuraava pöytäkirja:
"Jaettu toimivaltaa koskevan [I-12] artiklan 2 kohdan osalta, kun unioni on toteuttanut toimia tietyllä alalla, tuon toimivallan käyttämisen soveltamisala kattaa vain nuo kyseisessä unionin säädöksessä tarkoitetut asiat eikä näin ollen kata alaa kokonaisuudessaan."

- g) 42 artiklaan (vakuutuskausien yhteenlaskeminen ja sosiaalietuuksien maastavienti) lisätään, että menettely pysäytetään jarrutusjärjestelmällä, ellei Eurooppa-neuvosto ryhdy toimiin neljän kuukauden kuluessa (ks. liite 2, 1 kohta).¹¹
- h) 60 artikla (varojen jäädyttäminen terrorismin torjumiseksi), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 2004 HVK:ssa, siirretään vapauden, turvallisuuden ja oikeuden aluetta koskevassa osastossa olevan yleisiä määräyksiä koskevan luvun loppupuolelle.
- i) Yleistä taloudellista etua koskevien palvelujen osalta (ks. 16 artikla, sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 2004 HVK:ssa) perussopimukseen liitetään pöytäkirja.¹²
- j) Lukuun, joka käsittelee vapautta, turvallisuutta ja oikeutta koskevia yleisiä määräyksiä, lisätään määräys, joka koskee jäsenvaltioiden yhteistyötä ja yhteensovittamista kansallisen turvallisuuden alalla (ks. liite 2, kohta 2 a).
- k) Oikeudellista yhteistyötä yksityisoikeuden alalla koskevaa lukua ja tällaista yhteistyötä koskevan artiklan 3 kohtaa, sellaisena kuin siitä sovittiin vuoden 2004 HVK:ssa, muutetaan niin, että kansallisille parlamenteille annetaan rooli perheoikeutta koskevassa "siirtymälausekkeessa" (ks. liite 2, kohta 2 b).
- l) Oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa ja poliisiyhteistyötä koskeviin lukuihin, sellaisina kuin ne ovat muutettuina vuoden 2004 HVK:ssa, artikloihin, jotka koskevat tuomioiden vastavuoroista tunnustamista, rikosten ja seuraamusten määrittelyä koskevia vähimmäissääntöjä, Euroopan syyttäjänvirastoa ja poliisiyhteistyötä, lisätään uusi mekanismi, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat edetä tämän alan toimenpiteiden hyväksymisessä, vaikka kaikki eivät siihen osallistuisikaan (ks. liite 2, 2 kohdan c ja d alakohta). Lisäksi Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemaa koskevan pöytäkirjan (1997) soveltamisalaa laajennetaan niin, että siihen sisällytetään samoin ilmaistuna oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa ja poliisiyhteistyötä koskevat luvut Yhdistyneen kuningaskunnan osalta. Laajentaminen voi koskea myös pöytäkirjan soveltamisalaa Schengenin säännöstön kehittämistoimenpiteiden ja olemassa olevien toimenpiteiden muutosten osalta. Laajentamisessa otetaan huomioon Yhdistyneen kuningaskunnan asema kyseisillä aloilla unionin tähän asti voimassa olleen säännöstön mukaan. Irlanti määrittelee aikanaan asemansa soveltamisalan laajentamisen suhteen.
- m) 100 artiklaan (toimenpiteet, jos ilmenee suuria vaikeuksia tiettyjen tuotteiden saatavuudessa) lisätään viittaus jäsenvaltioiden väliseen yhteisvastuuhenkkeen ja tiettyjen tuotteiden saatavuusvaikeuksien osalta energian erityistapaukseen (ks. liite 2, 3 kohta).

¹¹ HVK hyväksyy myös julistuksen tämän artiklan osalta: "Konferenssi muistuttaa, että siinä tapauksessa Eurooppa-neuvosto tekee ratkaisunsa yhteisymmärryksessä [I-21] artiklan 4 kohdan mukaisesti."

¹² Perussopimukseen liitetään seuraava pöytäkirja:

"Pöytäkirja yleistä etua koskevista palveluista

Korkeat sopimuspuolet, jotka

Haluavat korostaa yleistä etua koskevien palveluiden merkitystä

Ovat sopineet seuraavista tulkintaa koskevista määräyksistä, jotka liitetään Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja sopimukseen Euroopan unionin toiminnasta:

1 artikla

EY:n perustamissopimuksen 16 artiklan mukaiset yleistä taloudellista etua koskeviin palveluihin liittyvät unionin yhteiset arvot sisältävät erityisesti:

- kansallisten, alueellisten ja paikallisten viranomaisten keskeisen aseman ja laajan harkintavallan niiden tarjotessa,

tilatessa ja järjestäessä yleistä taloudellista etua koskevia palveluja mahdollisimman hyvin käyttäjien tarpeita vastaavasti;

- yleistä taloudellista etua koskevien eri palvelujen erillaisuuden ja erot käyttäjien tarpeissa ja mieltymyksissä, jotka voivat johtua erilaisista maantieteellisistä, yhteiskunnallisista tai kulttuurisista tilanteista;

- laadun, turvallisuuden ja kohtuuhintaisuuden korkean tason, yhdenvertaisen kohtelun sekä yleisen saatavuuden ja käyttäjien oikeuksien edistämisen;

2 artikla

Perussopimusten määräykset eivät millään tavoin rajoita jäsenvaltioiden toimivaltaa tarjota, tilata ja järjestää yleistä etua koskevia, muita kuin taloudellisia palveluja."

- n) 152 artiklan (kansanterveys), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 2004 HVK:ssa, d alakohta – toimenpiteet, jotka koskevat rajatylittävien vakavien terveysuhkien valvontaa, niistä hälyttämistä ja niiden torjumista – siirretään kannustustoimenpiteiden hyväksymistä koskevaan kohtaan (HVK antaa lisäksi julistuksen lääkkeiden ja lääkinnällisten laitteiden laatu- ja turvallisuusvaatimuksia koskevien toimenpiteiden sisämarkkinanäkökohdasta).
- o) Euroopan avaruuspolitiikkaa koskevassa artiklassa, joka hyväksyttiin vuoden 2004 HVK:ssa, täsmennetään, että hyväksytyt toimenpiteet eivät saa johtaa jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamiseen.
- p) 174 artiklassa (ympäristö), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 2004 HVK:ssa, mainitaan erityinen tarve torjua ilmastonmuutosta kansainvälisin toimenpitein (ks. liite 2, 4 kohta).
- q) Energiaa koskevaan artiklaan, joka hyväksyttiin vuoden 2004 HVK:ssa, lisätään viittaus jäsenvaltioiden väliseen yhteisvastuuhengen (ks. liite 2, 5 kohta) sekä energiaverkkojen yhteenliittämistä käsittelevä uusi d alakohta.
- r) Unionin ulkoista toimintaa koskevan osan alkuun lisätään artikla, jossa todetaan, että unionin toiminta kansainvälisellä tasolla perustuu SEU:n V osaston 1 luvussa annettujen, unionin ulkoista toimintaa koskevien yleisten määräysten mukaisiin periaatteisiin ja tavoitteisiin ja sitä toteutetaan kyseisten määräysten mukaisesti.
- s) Kansainvälisten sopimusten tekemistä koskevaan artiklaan lisätään, että unionin liittymistä Euroopan ihmisoikeussopimukseen koskevan sopimuksen tekee neuvosto ja että päätös edellyttää yksimielisyyttä ja jäsenvaltioiden ratifiointia.
- t) 229 A artiklaa (yhteisön tuomioistuimen toimivallan laajentaminen koskemaan eurooppalaista teollisoikeudellista suojaa koskevia riitoja) ei muuteta.
- u) 249 artiklassa (EU:n säädösten määritelmät: asetukset, direktiivit ja päätökset), uudessa 1 jaksossa, joka koskee säädöksiä, päätöksen määritelmä muutetaan vuoden 2004 HVK:ssa hyväksytyn määritelmän mukaiseksi.
- v) Koska nimityksistä "laki" ja "puitelaki" luovutaan, vuoden 2004 HVK:ssa sovittuja uudistuksia mukautetaan mutta samalla säilytetään ero lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävien säädösten ja muiden säädösten välillä ja tästä aiheutuvat seuraukset. Näin ollen 249 artiklan jälkeen lisätään kolme artiklaa lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävistä säädöksistä, säädösvallan siirron nojalla annettavista säädöksistä ja täytäntöönpanosäädöksistä. Lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäviä säädöksiä koskevassa artiklassa todetaan, että säädökset (asetukset, direktiivit tai päätökset), jotka hyväksytään (tavanomaisella tai erityisellä) lainsäädäntömenettelyllä, ovat lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäviä säädöksiä. Vuoden 2004 HVK:ssa sovittujen, säädösvallan siirron nojalla annettavia säädöksiä ja täytäntöönpanosäädöksiä koskevien artiklojen terminologiaa muutetaan vastaavasti.
- w) 308 artiklaan (joustolauseke), sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 2004 HVK:ssa, lisätään kohta, jossa todetaan, että tätä artiklaa ei voida käyttää perustana YUTP:n tavoitteiden saavuttamiseksi ja että kaikkien tämän artiklan nojalla hyväksyttävien säädösten on noudatettava artiklassa [III-308 artikla, toinen alakohta] asetettuja rajoja.¹³

¹³ HVK sopii myös kahdesta tähän artiklaan liittyvästä julistuksesta:

- 1) "Konferenssi toteaa, että 308 artiklassa olevalla viittauksella unionin tavoitteisiin tarkoitetaan [I-3] artiklan 2 ja 3 kohdassa sekä [I-3] artiklan 4 kohdassa esitettyjä tavoitteita sopimuksen III osassa olevassa V osastossa tarkoitettun ulkoisen toiminnan osalta. On siis poissuljettu, että 308 artiklaan perustuvalla toiminnalla voitaisiin pyrkiä ainoastaan [I-3(1)] artiklassa esitettyihin tavoitteisiin. Tässä yhteydessä konferenssi panee merkille, että [I-40] artiklan 6 kohdan mukaisesti yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alalla ei voida antaa lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäviä säädöksiä."
- 2) "Konferenssi korostaa, että Euroopan unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti 308 artiklaa, joka on annetun toimivallan periaatteelle perustuvan institutionaalisen järjestelmän oleellinen osa, ei voida käyttää oikeudellisenä perustana unionin valtuuksien laajentamiseksi ulottumaan sopimuksen kaikista määräyksistä ja erityisesti unionin tehtäviä ja toimintaa säätelevistä määräyksistä ilmenevien yleisten puitteiden ulkopuolelle. 308 artikla ei missään tapauksessa voida käyttää oikeudellisenä perustana sellaisten määräysten hyväksymiselle, joiden vaikutuksena olisi sopimusten muuttaminen noudattamatta menettelyä, josta niissä määrätään tätä tarkoitusta varten."

- x) 308 artiklan jälkeen lisätään artikla, jossa todetaan, että ne oikeusperustat, jotka eivät kuuluneet yksinkertaistetun tarkistusmenettelyn piiriin vuoden 2004 HVK:ssa hyväksytyissä teksteissä, eivät kuulu kyseisen tarkistusmenettelyn piiriin.

20. Lisäksi useita vuoden 2004 HVK:ssa sovittuja määräyksiä sijoitetaan *sopimukseen unionin toiminnasta* (ks. luettelo liitteessä 2 olevassa B osassa).

IV PÖYTÄKIRJAT JA EURATOM-SOPIMUS

21. Vuoden 2004 HVK:ssa hyväksytyt uudet pöytäkirjat¹⁴ liitetään nykyisiin sopimuksiin (pöytäkirja kansallisten parlamenttien asemasta Euroopan unionissa, pöytäkirja toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteen soveltamisesta, pöytäkirja euroryhmästä, pöytäkirja pysyvästä rakenteellisesta yhteistyöstä puolustuksen alalla, pöytäkirja unionin liittymisestä Euroopan ihmisoikeussopimukseen).

22. *Uudistusopimukseen* liitettävällä pöytäkirjalla muutetaan nykyisiä pöytäkirjoja, kuten vuoden 2004 HVK:ssa sovittiin (niistä 10 pöytäkirjaa poistetaan).

23. *Uudistusopimukseen* liitettävässä pöytäkirjassa tehdään tarvittavat tekniset mukautukset *Euratom-sopimukseen*, kuten vuoden 2004 HVK:ssa sovittiin.

V JULISTUKSET

24. Niiden julistusten lisäksi, joihin tässä toimeksiannossa viitataan, vuoden 2004 HVK:ssa hyväksytyt julistukset siirretään nykyiselle HVK:lle siltä osin kuin ne koskevat määräyksiä tai pöytäkirjoja, joita käsitellään tässä HVK:ssa.

¹⁴ Jotkin näistä pöytäkirjoista eivät ole tarpeellisia siksi, että nykyisiä sopimuksia ei kumota, eikä niitä sen vuoksi luetteloida. Kaikki nykyiset sopimukset, liittymisasiakirjat mukaan luettuina, pysyvät voimassa.

Muutokset EU-sopimukseen
I osasto – Yhteiset määräykset

Liite 1

Tämän liitteen tarkoituksena on selventää tarvittaessa täsmällistä säädöstekstiä

1) Seuraavan toisen kappaleen lisääminen SEU:n johdanto-osaan^{*15}:

"HAKEVAT INNOITUKSENSA Euroopan kulttuurisesta, uskonnollisesta ja humanistisesta perinteestä, josta kehittyneitä yleismaailmallisia arvoja ovat ihmisen loukkaamattomat ja luovuttamattomat oikeudet sekä vapaus, kansanvalta, tasa-arvo ja oikeusvaltioperiaate,"

2) Seuraavien virkkeiden lisääminen 1 artiklaan:

Ensimmäisen kohdan loppuun: "... , jolle jäsenvaltiot antavat toimivaltaa yhteisten tavoitteidensa saavuttamiseksi."

Viimeisen kohdan tilalle: "Unioni perustuu tähän sopimukseen ja sopimukseen Euroopan unionin toiminnasta. Se korvaa Euroopan yhteisön, jonka seuraaja se on."

2 a) Lisätään unionin arvoja koskeva 2 artikla.*

3) Unionin tavoitteita koskevan 2 artiklan numerointi 3 artiklaksi ja sen korvaaminen seuraavalla tekstillä:¹⁶

"1. Unionin päämääränä on edistää rauhaa, omia arvojaan ja kansojensa hyvinvointia.

2. Unioni tarjoaa kansalaisilleen vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen, jolla ei ole sisärajoja ja jossa henkilöiden vapaa liikkuvuus taataan toteuttamalla samalla ulkorajoilla tehtäviä tarkastuksia, turvapaikkaa, maahanmuuttoa sekä rikollisuuden ehkäisyä ja torjuntaa koskevat aiheelliset toimenpiteet.

3. Unioni toteuttaa sisämarkkinat. Se pyrkii Euroopan kestäväan kehitykseen, jonka perustana ovat tasapainoinen talouskasvu ja hintavakaus, täystyöllisyyttä ja sosiaalista edistystä tavoitteleva erittäin kilpailukykyinen sosiaalinen markkinatalous sekä korkeatasoinen ympäristönsuojelu ja ympäristön laadun parantaminen. Se edistää tieteellistä ja teknistä kehitystä.

Unioni torjuu sosiaalista syrjäytymistä ja syrjintää sekä edistää yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta ja sosiaalista suojelua, naisten ja miesten tasa-arvoa, sukupolvien välistä yhteisvastuuta ja lapsen oikeuksien suojelua.

Unioni edistää taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta sekä jäsenvaltioiden välistä yhteisvastuuta.

Unioni kunnioittaa kulttuuriensa ja kieltensä rikkautta ja monimuotoisuutta sekä huolehtii Euroopan kulttuuriperinnön vaalimisesta ja kehittämisestä.

3 a. Unioni perustaa talous- ja rahaliiton, jonka valuutta on euro.

4. Unioni vaalii ja puolustaa arvojaan ja etujaan kansainvälisissä suhteissaan ja edistää osaltaan kansalaistensa suojelua. Se edistää osaltaan rauhaa, turvallisuutta, maapallon kestävä kehitystä, kansojen välistä yhteisvastuuta ja keskinäistä kunnioitusta, vapaata ja oikeudenmukaista kauppaa, köyhyyden poistamista ja ihmisoikeuksien, erityisesti lapsen oikeuksien suojelua, sekä kansainvälisen oikeuden tarkkaa noudattamista ja kehittämistä, etenkin Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan periaatteiden kunnioittamista.

5. Unioni pyrkii tavoitteisiinsa asianmukaisin keinoin unionille perussopimuksissa annetun toimivallan mukaisesti."

¹⁵ Tässä liitteessä tähti (*) merkitsee, että uusi lisättävä teksti on se, josta sovittiin vuoden 2004 HVK:ssa.

¹⁶ Perussopimuksiin liitetään seuraava pöytäkirja:

"Pöytäkirja sisämarkkinoista ja kilpailusta

Korkeat sopimuspuolet, jotka katsovat, että Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 3 artiklan mukaisiin sisämarkkinoihin kuuluu järjestelmä, jolla taataan, ettei kilpailu vääristy, ovat sopineet, että

tämän tavoitteen saavuttamiseksi unioni ryhtyy tarvittaessa toimiin perussopimusten määräysten nojalla, mukaan luettuna Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 308 artikla."

- 4) 3 artiklan korvaaminen unionin ja jäsenvaltioiden välisiä suhteita koskevalla 4 artiklalla*, jonka alkuun lisätään seuraava teksti ja jonka 1 kohdan jälkeen lisätään virke, joka numeroidaan 2 kohdaksi:

"1. [I-11] artiklan mukaisesti toimivalta, jota perussopimuksissa ei ole annettu unionille, kuuluu jäsenvaltioille.

2. Unioni kunnioittaa jäsenvaltioiden tasa-arvoa perussopimuksia sovellettaessa sekä niiden kansallista identiteettiä, joka on olennainen osa niiden poliittisia ja valtiosäännön rakenteita, myös alueellisen ja paikallisen itsehallinnon osalta. Se kunnioittaa keskeisiä valtion tehtäviä, erityisesti niitä, joiden tavoitteena on valtion alueellisen koskemattomuuden turvaaminen, yleisen järjestyksen ylläpitäminen sekä kansallisen turvallisuuden takaaminen. Erityisesti kansallinen turvallisuus säilyy yksinomaan kunkin jäsenvaltion vastuulla.

(nykyinen 2 kohta numeroidaan uudelleen 3 kohdaksi)".

- 5) Perusoikeuksia koskevan 6 artiklan korvaaminen seuraavasti:^{17_18_19_20}

"1. Unioni tunnustaa oikeudet, vapaudet ja periaatteet, jotka esitetään 7 päivänä joulukuuta 2000 hyväksytyssä ja [...] 2007]²¹ mukautetussa perusoikeuskirjassa, jolla on sama oikeudellinen arvo kuin perussopimuksilla.

¹⁷ HVK hyväksyy seuraavan julistuksen: "Konferenssi julistaa, että:
1. Perusoikeuskirjassa, joka on oikeudellisesti sitova, vahvistetaan ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyssä yleissopimuksessa taatut jäsenvaltioiden yhteisestä valtiosääntöperinteestä johtuvat perusoikeudet.
2. Perusoikeuskirjalla ei laajenneta unionin oikeuden soveltamisalaa aloihin, joilla unionilla ei ole toimivaltaa, eikä anneta sille uutta toimivaltaa tai uusia tehtäviä, eikä muuteta perussopimuksissa määriteltyjä unionin toimivaltaa ja tehtäviä.

¹⁸ Puolan yksipuolinen lausuma:
Perusoikeuskirja ei vaikuta millään tavoin jäsenvaltioiden oikeuteen antaa lainsäädäntöä julkisen moraalien, perheoikeuden taikka ihmisarvon suojaamisen ja henkilöiden fyysisen ja moraalisen koskemattomuuden kunnioittamisen alalla."

¹⁹ Perussopimukseen liitetään seuraava pöytäkirja:
"Korkeat sopimuspuolet,
jotka katsovat seuraavaa:
Euroopan unionista tehdyn sopimuksen [I-9] artiklassa unioni tunnustaa perusoikeuskirjassa esitetyt oikeudet, vapaudet ja periaatteet. Perusoikeuskirjaa on sovellettava täysin [xx] artiklan ja itse perusoikeuskirjan VII osaston mukaisesti.
[xx] artiklan mukaan Yhdistyneen kuningaskunnan tuomioistuimen on sovellettava ja tulkittava perusoikeuskirjaa täysin mainituissa artiklassa tarkoitettujen selitysten mukaisesti.
Perusoikeuskirja sisältää sekä oikeuksia että periaatteita.
Perusoikeuskirja sisältää sekä kansalaisia koskevia ja poliittisluonteisia määräyksiä että taloudellisia ja sosiaalisuonteisia määräyksiä.
Perusoikeuskirjassa vahvistetaan unionissa tunnustetut oikeudet, vapaudet ja periaatteet ja tuodaan nuo oikeudet paremmin näkyviin, mutta siinä ei määritellä uusia oikeuksia tai periaatteita,
palauttavat mieleen Yhdistyneen kuningaskunnan velvoitteet, jotka johtuvat Euroopan unionista tehdystä sopimuksesta, Euroopan unionin toiminnasta tehdystä sopimuksesta ja Euroopan unionin oikeudesta yleensä,
panevat merkille Yhdistyneen kuningaskunnan toiveen, että perusoikeuskirjan soveltamisen tiettyjä näkökohtia selkeytettäisiin, haluavat tämän vuoksi selkeyttää perusoikeuskirjan soveltamista Yhdistyneen kuningaskunnan lakien ja hallinnollisten toimenpiteiden osalta sekä sen kuulumista tuomioistuimen toimivaltaan Yhdistyneessä kuningaskunnassa,
vahvistavat, että tässä pöytäkirjassa olevat viittaukset tiettyjen perusoikeuskirjan määräysten soveltamiseen eivät vaikuta millään tavoin perusoikeuskirjan muiden määräysten soveltamiseen,
vahvistavat, että tämä pöytäkirja ei vaikuta perusoikeuskirjan soveltamiseen muihin jäsenvaltioihin,
vahvistavat, että tämä pöytäkirja ei vaikuta Yhdistyneen kuningaskunnan muihin velvoitteisiin, jotka johtuvat Euroopan unionista tehdystä sopimuksesta, Euroopan unionin toiminnasta tehdystä sopimuksesta ja unionin oikeudesta yleensä,
ovat hyväksyneet seuraavat määräykset, jotka liitetään Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen:
1 artikla
1. Perusoikeuskirjalla ei laajenneta yhteisöjen tuomioistuimen eikä minkään Yhdistyneen kuningaskunnan tuomioistuimen toimivaltaa niin, että se voisi todeta, että Yhdistyneen kuningaskunnan lait, asetukset tai hallinnolliset määräykset eivät vastaa perusoikeuksia, vapauksia ja periaatteita, jotka perusoikeuskirjassa vahvistetaan.
2. Erityisesti ja selvyyden vuoksi mikään perusoikeuskirjan [IV osastossa] ei luo Yhdistyneeseen kuningaskuntaan sovellettavia tuomioistuimen toimivaltaan kuuluvia oikeuksia, paitsi siltä osin kuin Yhdistynyt kuningaskunta on säätänyt tällaisista oikeuksista kansallisessa lainsäädännössään.
2 artikla
Jos perusoikeuskirjassa viitataan kansallisiin lainsäädäntöihin ja käytäntöihin, sitä sovelletaan Yhdistyneessä kuningaskunnassa vain siinä määrin kuin sen sisältämät oikeudet tai periaatteet on tunnustettu Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä tai käytännöissä."

²⁰ Kaksi valtuuskuntaa varasi itselleen oikeuden liittyä alaviitteessä 19 tarkoitettuun pöytäkirjaan.

²¹ Eli vuoden 2004 HVK:ssa hyväksytty perusoikeuskirjan toisinto, jonka kolme toimielintä antavat uudelleen vuonna [2007]. Se julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Perusoikeuskirjan määräykset eivät millään tavoin laajenna perussopimuksissa määriteltyä unionin toimivaltaa.

Perusoikeuskirjassa esitettyjä oikeuksia, vapauksia ja periaatteita on tulkittava perusoikeuskirjan tulkintaa ja soveltamista koskevien perusoikeuskirjan VII osaston yleisten määräysten mukaisesti ja ottaen asianmukaisesti huomioon perusoikeuskirjassa mainitut selitykset, joissa esitetään kyseisten määräysten lähteet."

2. Unioni liittyy ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehtyyn yleissopimukseen. Liittyminen ei vaikuta perussopimuksissa määriteltyyn unionin toimivaltaan.

3. Ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdystä yleissopimuksessa taatut ja jäsenvaltioiden yhteisestä valtiosääntöperinteestä johtuvat perusoikeudet ovat yleisinä periaatteina osa unionin oikeutta.

6) *Unionia ja sen lähiympäristöä koskevan 7 a artiklan* lisääminen.**

II osasto – Määräykset demokratian periaatteista

7) *Seuraavan uuden, kansallisten parlamenttien asemaa unionissa koskevan artiklan lisääminen:*

"Kansalliset parlamentit edistävät osaltaan aktiivisesti unionin moitteetonta toimintaa seuraavasti:

- a) ne saavat tietoja unionin toimielimiltä ja niille toimitetaan esitykset eurooppasäädöksiksi kansallisten parlamenttien asemasta Euroopan unionissa tehdyn pöytäkirjan mukaisesti;
- b) ne huolehtivat siitä, että toissijaisuusperiaatetta noudatetaan toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteen soveltamisesta tehdystä pöytäkirjassa määrättyjen menettelyjen mukaisesti;
- c) ne osallistuvat vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta unionin tämän alan politiikkojen täytäntöönpanoa koskeviin arviointimenettelyihin [III-260] artiklan mukaisesti ja osallistuvat Europolin poliittiseen valvontaan ja Eurojustin toiminnan arviointiin [III-276 ja III-273] artiklan mukaisesti;
- d) ne osallistuvat perussopimusten tarkistusmenettelyyn [IV-443 ja IV-444] artiklan mukaisesti;
- e) niille ilmoitetaan unioniin liittymistä koskevista hakemuksista [I-58] artiklan mukaisesti;
- f) ne osallistuvat kansallisten parlamenttien ja Euroopan parlamentin väliseen yhteistyöhön kansallisten parlamenttien asemasta Euroopan unionissa tehdyn pöytäkirjan mukaisesti."

V osasto – Yleiset määräykset unionin ulkoisesta toiminnasta ja erityismääräykset yhteisestä ulko- ja turvallisuuspolitiikasta

8) *Seuraavan 1 kohdan lisääminen 11 artiklaan (nykyinen 1 kohdan teksti poistettu)²²:*

1. Unionin toimivalta yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alalla käsittää kaikki ulkopoliitiikan osa-alueet ja kaikki unionin turvallisuuteen liittyvät kysymykset, muun muassa asteittain määriteltävän yhteisen puolustuspolitiikan, joka voi johtaa yhteiseen puolustukseen.

²² HVK sopii seuraavasta julistuksesta: "[11 artiklan 1 kohdassa] tarkoitettujen erityismenettelyjen lisäksi konferenssi korostaa, että yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevat määräykset, mukaan lukien unionin ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkeaa edustajaa ja ulkosuhdehallintoa koskevat määräykset, eivät vaikuta minkään jäsenvaltion nykyiseen oikeusperustaan, vastuuseen tai toimivaltaan, joka liittyy sen ulkopoliitiikan muotoiluun ja harjoittamiseen, sen kansalliseen ulkosuhdehallintoon, suhteisiin kolmansiin maihin tai jäsenyyteen kansainvälisissä järjestöissä, mukaan lukien jäsenvaltion jäsenyys YK:n turvallisuusneuvostossa.
Konferenssi toteaa myös, että yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevilla määräyksillä ei anneta komissiolle uutta toimivaltaa tehdä aloitteita päätöksiksi tai laajenneta Euroopan parlamentin roolia.
Konferenssi muistuttaa myös, että yhteistä turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa koskevat määräykset eivät vaikuta jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustuspolitiikan erityisluonteeseen."

Yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan sovelletaan erityismenettelyjä. Eurooppa-neuvosto ja neuvosto määrittelevät ja toteuttavat sen yksimielisesti, jollei perussopimuksissa toisin määrätä. Lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäviä säädöksiä ei voida antaa. Unionin ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja ja jäsenvaltiot panevat yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan täytäntöön perussopimusten mukaisesti. Perussopimuksissa määritellään Euroopan parlamentin ja komission erityisasema tällä alalla. Euroopan unionin tuomioistuimella ei ole näitä määräyksiä koskevaa toimivaltaa, lukuun ottamatta sen toimivaltaa valvoa [III-308] artiklan noudattamista ja tutkia eräiden [III-376 artiklan toisessa alakohdassa] tarkoitettujen päätösten laillisuus."

VI osasto - Loppumääräykset

- 9) 49 artiklan ensimmäiseen alakohtaan lisätään uusi viimeinen virke; toinen alakohta säilyy ennallaan:

"49 artikla

Unionin liittymistä koskevat vaatimukset ja menettely

Jokainen Euroopan valtio, joka kunnioittaa 2 artiklassa tarkoitettuja arvoja ja sitoutuu edistämään niitä, voi hakea unionin jäsenyyttä. Hakemuksesta on ilmoitettava Euroopan parlamentille ja kansallisille parlamenteille. Hakijavaltion on osoitettava hakemuksensa neuvostolle, joka tekee ratkaisunsa yksimielisesti kuultuaan komissiota ja saatuaan Euroopan parlamentin kaikkien jäsentensä ehdottomalla enemmistöllä antaman puoltavan lausunnon. Eurooppa-neuvoston sopimat unioniin liittymistä koskevat vaatimukset otetaan huomioon."

Muutokset EY-sopimukseen

Liite 2*²³

A. Muutokset verrattuina vuoden 2004 HVK:ssa sovittuihin tuloksiin

Tämän liitteen
tarkoituksena on
selventää tarvittaessa
täsmällistä säädöstekstiä
(A) ja selventää eräiden
määräysten paikkaa (B)

1) *Sisällytetään 42 artiklaan vuoden 2004 HVK:ssa sovitut muutokset ja lisätään artiklan loppuun seuraava kohta:*

"Jos neuvoston jäsen ilmoittaa, että esitys ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetuksi lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi vaikuttaisi sen sosiaaliturvajärjestelmän tärkeisiin näkökohtiin, sen soveltamisala, kustannus- tai rahoitusrakenne mukaan luettuina, taikka vaikuttaisi järjestelmän rahoituksen tasapainoon, se voi pyytää asian saattamista Eurooppa-neuvoston käsiteltäväksi. Tässä tapauksessa tavanomaisen lainsäätämisyjärjestyksen mukainen menettely keskeytetään. Asiaa käsiteltyään Eurooppa-neuvosto neljän kuukauden kuluessa menettelyn keskeyttämisestä joko

- a) palauttaa esityksen neuvostolle, mikä lopettaa tavanomaisen lainsäätämisyjärjestyksen mukaisen menettelyn keskeyttämisen, tai
- b) ei ryhdy toimiin tai pyytää komissiota tekemään uuden ehdotuksen; tässä tapauksessa katsotaan, ettei alun perin ehdotettua säädöstä ole annettu."

2) *Korvataan IV osasto vuoden 2004 HKV:ssa sovitun mukaisesti vapauden, turvallisuuden ja oikeuden aluetta käsittelevän uuden osaston määräyksillä(*); tämä osasto sisältää 1 luvun (yleiset määräykset), 2 luvun (rajavaivonta-, turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikka), 3 luvun (oikeudellinen yhteistyö yksityisoikeuden alalla), 4 luvun (oikeudellinen yhteistyö rikosoikeuden alalla) ja 5 luvun (poliisiyhteistyö).*

a) *Lisätään 1 luvun (yleiset määräykset) [III-262 artiklaan] uusi alakohta seuraavasti:*

"Jäsenvaltiot voivat vapaasti järjestää keskenään ja omalla vastuullaan tarkoituksenmukaiseksi katsomiaan yhteistyön ja yhteensovittamisen muotoja kansallisesta turvallisuudesta vastaavien hallintonsa toimivaltaisten yksiköiden kesken."

b) *Korvataan 3 luvun [III-269 artiklan] 3 kohta seuraavasti:*

3. Sen estämättä, mitä 2 kohdassa määrätään, neuvosto säätää erityisellä lainsäädäntömenettelyllä perheoikeudellisista toimenpiteistä, joilla on rajatylittäviä vaikutuksia. Neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti Euroopan parlamenttia kuultuaan.

Neuvosto voi komission ehdotuksesta tehdä päätöksen, jolla määritetään, mistä perheoikeudellisista seikoista, joilla on rajatylittäviä vaikutuksia, voidaan antaa säädöksiä tavanomaisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti Euroopan parlamenttia kuultuaan.

Toisessa alakohdassa tarkoitettu ehdotus annetaan tiedoksi kansallisille parlamenteille. Jos kansallinen parlamentti kuuden kuukauden kuluessa tiedoksiantamisesta ilmoittaa vastustavansa ehdotusta, toisessa alakohdassa tarkoitettua päätöstä ei tehdä. Jos ehdotusta ei vastusteta, neuvosto voi tehdä päätöksen."

²³

Tässä liitteessä tähti (*) merkitsee, että uusi lisättävä teksti on se, josta sovittiin vuoden 2004 HVK:ssa.

- c) *Korvataan 4 luvussa (oikeudellinen yhteistyö rikosoikeuden alalla) [III-270 artiklan] ja [III-271 artiklan] 3 ja 4 kohta seuraavalla tekstillä:*

"3. Jos neuvoston jäsen katsoo, että ehdotus [III-270 artiklan 2 kohdassa] [III-271 artiklan 1 tai 2 kohdassa] tarkoitetuksi direktiiviksi vaikuttaisi jäsenen rikosoikeusjärjestelmän perusteisiin, se voi pyytää direktiiviehdotuksen saattamista Eurooppa-neuvoston käsiteltäväksi. Tässä tapauksessa tavanomaisen lainsäätämisyjärjestyksen mukainen menettely keskeytetään. Kun asiaa on käsitelty ja jos on päästy yhteisymmärrykseen, Eurooppa-neuvosto palauttaa ehdotuksen neljän kuukauden kuluessa keskeyttämisestä neuvostolle, mikä lopettaa tavanomaisen lainsäätämisyjärjestyksen mukaisen menettelyn keskeyttämisen.

Jos asiasta ei päästä yhteisymmärrykseen ja jos vähintään yhdeksän jäsenvaltiota haluaa aloittaa tiiviimmän yhteistyön kyseisen direktiiviehdotuksen pohjalta, niiden on saman määräajan kuluessa ilmoitettava asiasta Euroopan parlamentille, neuvostolle ja komissiolle. Tällöin lupa aloittaa [I-44 artiklan 2 kohdassa ja III-419 artiklan 1 kohdassa] tarkoitettu tiiviimpi yhteistyö katsotaan annetuksi ja määräyksiä tiiviimmästä yhteistyöstä sovelletaan."

- d) *Lisätään 4 luvussa (oikeudellinen yhteistyö rikosoikeuden alalla) olevan [III-274 artiklan] 1 kohdan ja 5 luvussa (poliisiyhteistyö) olevan [III-275 artiklan] 3 kohdan loppuun seuraavat uudet alakohdat:*

"Jos neuvosto ei pääse asiasta yksimielisyyteen, voi ryhmä, johon kuuluu vähintään yhdeksän jäsenvaltiota, pyytää [asetusta/toimenpiteitä koskevan] ehdotuksen saattamista Eurooppa-neuvoston käsiteltäväksi. Tässä tapauksessa menettely neuvostossa keskeytetään. Kun asiaa on käsitelty ja jos on päästy yhteisymmärrykseen, Eurooppa-neuvosto palauttaa neljän kuukauden kuluessa menettelyn keskeyttämisestä ehdotuksen neuvostolle hyväksyttäväksi.

Jos asiasta ei päästä yhteisymmärrykseen ja jos vähintään yhdeksän jäsenvaltiota haluaa aloittaa tiiviimmän yhteistyön kyseisen [asetusta/toimenpidettä koskevan] esityksen pohjalta, niiden on saman määräajan kuluessa ilmoitettava asiasta Euroopan parlamentille, neuvostolle ja komissiolle. Tällöin lupa aloittaa [I-44 artiklan 2 kohdassa ja III-419 artiklan 1 kohdassa] tarkoitettu tiiviimpi yhteistyö katsotaan annetuksi ja määräyksiä tiiviimmästä yhteistyöstä sovelletaan."

[vain III-275 artiklan 3 kohtaan: "Toisessa ja kolmannessa alakohdassa määrättyä erityismenettelyä ei sovelleta säädöksiin, joilla kehitetään Schengenin säännöstöä".]

- 3) *Korvataan 100 artiklan 1 kohta seuraavasti:*

"1. Neuvosto voi komission ehdotuksesta päättää jäsenvaltioiden välisen yhteisvastuun hengessä taloudellisen tilanteen kannalta aiheellisista toimenpiteistä erityisesti, jos ilmenee suuria vaikeuksia tiettyjen tuotteiden saatavuudessa, ennen kaikkea energia-alalla, sanotun kuitenkaan rajoittamatta muiden tässä sopimuksessa määrättyjen menettelyjen soveltamista."

- 4) *Lisätään XIX osastoon (ympäristö) vuoden 2004 HVK:ssa sovitut muutokset ja korvataan 174 artiklan viimeinen luetelmakohta seuraavasti:*

"— sellaisten toimenpiteiden edistäminen kansainvälisellä tasolla, joilla puututaan alueellisiin tai maailmanlaajuisiin ympäristöongelmiin, ja erityisesti ilmastonmuutoksen torjuminen."

- 5) *Lisätään vuoden 2004 HVK:ssa sovitun mukaisesti uusi energiaa käsittelevä osasto ja korvataan [III-256 artiklan] 1 kohdan johdantolause seuraavasti:*

"1. Sisämarkkinoiden toteuttamisen ja toiminnan yhteydessä sekä ympäristön säilyttämistä ja sen tilan parantamista koskevan vaatimuksen huomioon ottaen unionin energiapolitiikalla pyritään jäsenvaltioiden välisen yhteisvastuun hengessä: (...)".

B. Selvennykset eräiden määräysten paikkaan*

- 6) *Kirkkojen ja ei-tunnustuksellisten järjestöjen asema (yleisesti sovellettavia määräyksiä koskevan II osaston loppu);*
- 7) *Unionin kansalaisuus (toiseen osaan);*
- 8) *Kansalaisaloitteen tekemiseksi [I-47(4) artikla] tarvittavien järjestelyjen hyväksymistä koskeva oikeusperusta (27 artiklan alku);*
- 9) *Unionin toimielinten, elinten ja laitosten toiminnan avoimuus (255 artikla, siirretty toiseen osaan);*
- 10) *Työmarkkinaosapuolet ja sosiaalinen vuoropuhelu (sosiaalipolitiikan luvun alkuun);*
- 11) *Yhteisvastuulauseke (uuteen VII osastoon ulkoisen toiminnan osaan);*
- 12) *Euroopan oikeusasiamies (195 artiklaan);*
- 13) *Määräys, jonka mukaan neuvoston määräenemmistöpäätöksentekoa koskevia sääntöjä sovelletaan myös Eurooppa-neuvostoon ([I-25(3) artikla] uuteen Eurooppa-neuvostoa käsittelevään 1 b jaksoon);*
- 14) *Oikeusperustat seuraaville: neuvoston kokoonpanoja koskevan luettelon vahvistaminen [I-24(4) artikla], päätös näiden kokoonpanojen puheenjohtajuudesta [I-24(7) artikla] ja 205 artiklan 2 kohdan korvaaminen määräenemmistösäännöllä, jota sovelletaan kun neuvosto ei tee ratkaisuaan komission ehdotuksesta [I-25(2) artikla] (neuvostoa koskevaan 2 jaksoon);*
- 15) *Oikeusperusta komission kokoonpanoa koskevan vuorottelujärjestelmän vahvistamiselle [I-26(6)(a) ja (b) artikla] (komissiota koskevaan 3 jaksoon);*
- 16) *Euroopan keskuspankki (viidennen osan 4 a jaksoon);*
- 17) *Tilintarkastustuomioistuin (viidennen osan 5 jaksoon);*
- 18) *Unionin neuvoa-antavat elimet (viidennen osan 3 ja 4 lukuun);*
- 19) *Erityinen II osasto varainhoitoa koskeville määräyksille (luvut koskevat unionin omia varoja, monivuotista rahoituskehystä, unionin vuotuista talousarviota, talousarvion toteuttamista ja vastuuvapauden myöntämistä, yhteisiä määräyksiä ja petostentorjuntaa);*
- 20) *III osasto ja määräykset tiiviimmästä yhteistyöstä, mukaan lukien SEU:n 27a - 27e artiklan ja 40 - 40b artiklan sekä äänestysmenettelyä koskevien määräysten siirto [I-44(3) artikla];*
- 21) *309 artiklan muuttaminen sekä äänestysmenettely, kun on kyseessä tiettyjen unionin jäsenyydestä johtuvien oikeuksien pidättäminen [I-59(5) ja (6) artikla];*
- 22) *Lisätään yleisiin ja loppumääräyksiin alueellista soveltamisalaa koskevat määräykset [IV-440(2–7) artikla].*